

POŚLANIEC

POLSKO - KATOLICKIEGO KOŚCIOŁA

MESSENGER OF POLISH CATHOLIC CHURCH

Tygodnik poświęcony sprawom religijnym, społecznym i naukowym.

Application for entry as second-class matter is pending.

Rok II. Newark, N. J., Niedziela, 7-go Września 1924 r.

No. 36.

Copy 3 cents.

Pojedyńczy Nr. 3 centy.

PRZEDPŁATA: ROCZNIE \$2.00 — PÓLROCZNIE \$1.00. .

KS. JÓZEF ZIELONKO, Wydawca. 74—13th Avenue.

O NOWYCH ŚWIĘTYCH.

Wielką niespodzianką dla wyznawców religii chrześcijańskiej poza rzymsko-katolicką religją, jest wiadomość o usiowaniach papieskich, zrobienia 252 anglików świętymi.

Jedyny kłopot papieża jest ten, że bardzo mało anglików jest członkami kościoła rzymsko-katolickiego. Nowi papiescy święci, niemieliby dość powodzenia, między „brytanami”, wyznającymi chrystyanizm wyeliminowany z pod papieskiej opieki.

Proponowana kanonizacja brytyjskich świętych, możeby podzielała duchowo na dumnych anglików, lecz koźryści materialnych papieżowi niedałaby żadnych, ztąd zwłoka i odciąganie z roku na rok, z stulecia na stulecie. Święci ponoć już są dawno, bo od czasów reformacji, tylko potrzeba ich potwierdzić papieżowi, a wszystko będzie w porządku.

Kiedy jedność kościelna została rozbita jakby uderzeniami najcięższych młotów — nowa nauka Wickliffa, Husa, Lutera, Kalwina, Łaskiego, Piotra z goniądzą i ich adeptów, kościół rzymski chwycił się jedynego i ostatecznego środka — sądów i kar kościelnych. Historia św. inkwizycji w Hiszpanji i innych krajach, a szczególnie noc

św. Bartłomieja w Francji, ogień w Smithfield i różnych miejscach w Anglii, pod rządami „Krwawej Marji, królowej Anglii” wykazuje całemu światu jakie to były owe sądy kościelne i jakie kary były wykonywane nad tymi, co niechcieli wierzyć w papieża, bo wierzyli tylko w Boga.

Obie strony t. j. rzymsko-katolicy wolni wyznawcy, czyli protestanci zawinili wspólnie, bo jedni i drudzy posługiwali się tymi samymi środkami. Ci, co byli karani śmiercią u jednych i drugich zasługują na miano męczenników, rzymsko-katolicy częzą tych, co zostali umęczeni za wiarę rzymsko-katolicką; przez protestantów. Protestanci powinni czcić tych, co zostali umęczeni za wiarę w Boga przez rzymsko-katolików.

Despotyzm papieski męczył tych, co niechcieli uznać zwierzchnictwa jęgonad sobą. Despotyzm króla Henryka VIII, króla Edwarda VI, królowej Elżbiety i króla Jakóba I., męczył tych co niechcieli wierzyć że papież nie jest bogiem i że naród angielski bez opieki papieskiej będzie szczęśliwszym.

Począwszy od 1850 roku, kiedy biskupi rzymsko-katolicy w Anglii otrzymali wtecej wolności, rozpoczęli poszukiwania za zmarłym za św. wia-

rę rzymsko-katolicką pod rządami Tudorów i Stuartów. W 1874 roku kardynał Manning zebrał dokumenta śmierci męczeńskiej 315 osób, z których 288 było protestantów, którzy zdradzili kraj na korzyść „krwawej Marji.”

Przez wyraz „święty”, mamy rozumieć ludzi zasłużonych w pracy religijnej, takich, jakimi byli apostołowie: Jan, Jakób, Piotr, Paweł, Marek, Łukasz, Mateusz i ci wszyscy co ich naśladowali w naukach i czynach jak nas o tem poucza pismo święte. — Ojcowie pierwotnego kościoła, i ci wszyscy, którzy oddali swoje życie, za tę czystą, a nieskalaną wiarę.

Wiele tysięcy imion jest zanotowanych w kalendarzach kościoła wschodniego i zachodniego po to, aby jedni uznali za świętych swoich, a mieli w nienawiści u drugich takich samych św., naprzykład: Józefat Koncewicz jest czczony w kościele grecko-uniat-skim przez rusinów jako biskup męczennik.

Inni rusini wyznający religję prawosławną mówią, że Józefat Koncewicz niezasługuje na to, ponieważ uiszczył wiarę w Boga na korzyść papieża, mordował niewinnych ludzi, palił cerkwie i dopuszczał się różnych bezpraw i za to został pozbawiony życia, jako kat ludu ruskiego w okolicach Połocka.

1587 roku papież Sykstus V. chcąc zreorganizować rozbity rzymsko-katolicki kościół nadwierzony reformacją ustanowił kongregację św. obrzędów, urzędnicy tej instytucji, dwa razy w tygodniu badają sprawy różnych świętych. Oni też badają dokumenty męczeńskiej śmierci „brytyjskich” męczenników.

Z 315 męczenników, których imiona doręczył papieżowi w 1874 r. kardynał Manning, dwanaście lat temu nazad, papież 54 ogłosił już błogosławionymi,

a 4-ty dzień maja, jest poświęcony ich czci. Później do tej liczby dodał jeszcze 9. Jest ich więc razem już 63, ni by poświęconych i pobłogosławionych przez papieża, reszta 252 musi widocznie jeszcze długo czekać na swą kolejkę pozostania świętymi.

Każdy, chcący pozostać świętym, — musi uczynić 2 cuda poświadczone przed zasiadającymi sędziami. Ponieważ 252 osoby, mają zostać świętymi, ktoś, czy też owi kandydaci na papieskich świętych, muszą zaaranżować przeszło tysiąc figlów czyli cudów przed oczami papieża, aby go zmusić do wydania paszportu na świętego. — Jeżeli to wszystko dojdzie do skutku — Brytania, której ludność nie jest rzymsko-katolicką, będzie miała 315 papieskich rzymsko-katolickich świętych. Więcej, aniżeli 200 miast i wsi, będzie miało nowych patronów, czczonych rok rocznie przez księży i dziańdów-żebaków, którzy na tem poświęceniu zwykle najwięcej zarabiają podczas odpustów. Będzie więc szwindlu religijnego dosyć. Pytanie tylko, kto zechce wyłożyć olbrzymie sumy na odmalowanie obarżów, lub odtwarzanie figur z gipsu, kamienia lub drzewa, tych 315 „brytyjskich” papieskich świętych. Wiemy, że Anglicy lubią podbić pod swoje panowanie kolonie, — rozszerzać handel, powiększać rezerwę złota, srebra i wszelkich drogich kamieni — wobec tego, zdaje się nam, nie będą mieli czasu na zajmowanie się papieskimi świętymi, z których czci, będzie ciągnął zyski rzymski kler.

Gdyby atoli zechcieli brytyjczycy zapisać do kalendarza wszystkich tych męczenników za wiarę w Boga, których umęczyli papieści — wyspa, na której mieszkają „brytanowie” nie pomieściłaby wszystkich tych świętych.

Rzym ogłosił dla Francji Joanne d'Arc; ten sam Rzym za życia potępił ją i jako potępioną oddał diabłom przez spalenie żywcem, na stosie. —

W noc św. Barłomieja, urządzono rzeź Hugonotów, papież z radością, że wyróżniono przeszło 70 tysięcy wolnych chrześcian, odprawił dziękczynnie na bożeństwo i na pamiątkę kazał wybić medal. Za jedną papieską świętą Joannę d'Arc, mogłaby Francja wystawić legjony świętych pomordowanych na rozkaz papieża. Polska też ma kilka papieskich świętych, ale Polska mogłaby wystawić całą armję świętych męczenników, którzy stracili życie z rąk inkwizytorów papieskich za wyznawanie wiary w Boga.

Papież wynagradza tytułami świętych, tych, co bronili jego panowania. Wolno mu, jak wolno każdemu panującemu, za wierność w służbie, dać jakąś nagrodę z ziemi, tytułu, lub medala.

Nagroda papieska jest czysto lokalna i tylko papieści na nią się zgadzają, tem się też tłómaczy, że Chrześcianie obrządku wschodniego kpią z papieskich, hświętych, bo ci nic dla chrześcian dobrego nie uczynili. Wolni chrześcianie po za Apostołami i pierwotnymi wyznawcami religji chrześciańskiej nieznają żadnych świętych.

Niemoże być świętem i świętym to, co splugawione zbrodnią i obryzganę krwią.

Kociół rzyński splugawiony zbrodnią, kradzieżą, świętokractwem, morderstwem na miano świętego i świętych niezasługuje, bo od rzeczy więtych uciekał. — To, co mówimy o kościele rzymskim — jest udziałem wszystkich kościołów tych, co zbrodnią od pierali zbrodnie.

Żaden z apostołów zbrodni niepopelił i zbrodni nie zalecał. Pierwsi Chrześcijanie cieszyli się, że mogli cierpieć prześladowanie dla sprawiedliwości. Jakiemu więc prawem ci, co popełniają zbrodnie, mianują się chrześcianami?!

Jeżeli kiedykolwiek nadejdzie czas,

że chrześojanie przestaną się wzajemnie zwalczać, mordować, prześladować — to tylko wtedy, kiedy wszyscy uznają w sobie godność dzieł bożych.

Skoro każdy odczuje w sobie moc bożą i ukocha Boga jak dziecko Ojca tytułami ziemskimi, jakby to nie były za życia i po śmierci wzgardzi. Tytuł syna lub córki Ojca Boga, będzie miłszy i pokrywający wszystkie tytuły.

Mogą się ludzie bawić, sobie pochlebzać, mogą się pozwolić oszukiwać lub oszukiwać drugih; ale to tylko będzie ludzkim wynalazkiem — ludzką zabawką, chwilową, do czasu.

Prawo boże niezmienne, nienaruszone, wieczne dla wszystkich po wsze czasy jedno i to samo. Ciałem materialnem należymy do ciała materialnego — ziemi. Duchem należymy do Ducha. Bóg jest Duch — a wszyscy, którzy Go chwala, mają Go chwalić w Duchu i prawdzie. Duchem ożywieni, ducha własnością byłibyśmy wtedy, kiedy utwierdzał granice ziemi, jesteśmy w tymże samym duchu w cięłach naszych teraz; byliśmy z tymże samym Duchem wszędzie i wiecznie. Bo Duchem jesteśmy stworzeni na obraz i podobieństwo Ducha-Ojca Boga.

Naprawdę wielki czas, aby Polacy pomyśleli o tem i rozpoczęli starania w ty mkierunku, aby prawdziwemu Ojcu Bogu być wiernym, i od ojca Boga, otrzymać tytuł synostwa bożego. Mając to wielkie dostojenstwo Boże w sobie, niebędą potrzebowali oglądać się w stronę Rzymu i od handlarzy starych rupieci i zgnilych kości-papieży, kupować za drogie pieniądze, bezwartościowe tytuły i fałszowane łaski Boże.

Kościół Polski-Katolicki, te prawdy Boże dla ludu polskiego głosi. Pragniemy odrodzenia się ludu polskiego przez wiarę Bożą w jedyne i praw-

dziwego Boga. Kto z Boga jest —
niechcesz słów Bożych słucha, a od
głupstw papieskich z pogardą niech
się odwraca.

CO PISAŁ KS. HODUR W 1901 RO
KU W BROSZURCE „NOWE DROGI
A CO CZYNI DZISIAJ

Żądamy niniejszem wyjaśnienia od
ks. Gawrychowskiego, aby wykazał, że
wszystko to, co o nim pisał ks. Lebie-
dzik - Zawistowski - Okopiszczak, jest
fałszem, obliczonem na efekt lub też
z góry ułożonym planem, aby ks. Gaw-
rychowski idąc wzorem ks. ks. Plagi
i Cichego, kandydaturę wycofał. Po-
zwalając tem samem, na dalsze bez-
prawia ks. Hodurowi i jego klice.

Milczące zachowanie się księdza
Gawrychowskiego, będziemy zmusze-
ni uważać za rzeczywistą prawdę i
być wdzięczni ks. L. Z. Okopiszczako-
wowi, za odstonięcie rąbka zasłony,
za którą się skrył ks. Gawrychowski.
Z powyższych faktów, przekonujemy
się wszyscy, o rzeczywistej wartości
ks. Hodura i jego kolegów.

Niewidzieliśmy nigdzie nic, jak tyl-
ko zazdrość, upodlenie, szyderstwo,
błuznierstwo, chęć wyzyskania do o-
stateczności, rozbijanie wolnych pla-
cówek, spokojnej pracy naukowej, ni-
gdzie niemożna ani dostrzedz.

Błuznierstwo, szykany i to wszyst-
ko co powyżej opisane — wytworzyło
zgnięłą atmosferę, w miejsce rozwoju,
zanik wszelkich uczuć etycznych, reli-
gijnych, społecznych.

W tych osadach polskich, gdzie po-
lacy mieli sposobność mieć księży ho-
durowo - narodowych, pozostało smu-
tne wspomnienie. Jersey City, Perth
Amboy i dziesiątki innych miejscow-
ości za wstyd i hańbę, co jest udziałem
ich codziennego życia, będą wdzięczni
po wsze czasy ks. Hodurowi.

Ks. Hodur chce teraz umyć ręce od

wszystkiego. Podzielił Amerykę na
diecezje i dał tym diecezjom samodziel-
nych kierowników. Cóż ci kierownicy
mogą zrobić, jak wszystko popsute,
poobdzierane z czci, sławy, imienia a
i oni sami są ośmieszeni i oplugawie-
ni. Któż to będzie uważał ks. Boncza-
ka, hotelowego i kabaretowego grajka
w Chicago, który ma wprawiony ciele-
cy żołądek, (a na reperację tegoż żo-
łądka składali się wszyscy po kilka
dolarów — piszący sam dał \$10) bi-
skupem kościoła?

Któż to zechce uważać biskupem,
krawca z Baltimore, Md., który wów-
czas, a było to w 1911 roku, należąc
do Sokołów, wmawiał w swoich kole-
gów, że Boga niema, a religja jest ni-
komu niepotrzebną, gdy zostali na-
piętnowani przez ks. Zielonkę, za pi-
jaństwo i bijatyki, przyszli do ks. Zie-
lonki, aby to sprostował. Ks. Zielonko
powiedział delegacji Sokołów, panom:
K. Głuchowskiemu i Leonowi Grochow-
skiemu, że sprostuje wtedy, gdy dadzą
dowody, że tak nie było. Po jakimś
czasie, przybył do kancelarji ks. Zie-
lonki, pan Leon Grochowski, z prośbą,
aby mu dopomóż czegoś się wyuczyć,
bo krawiectwo niebardzo popjąca. Po
wyegzaminowaniu ks. Zielonko kazał
panu Grochowskiemu zgłosić się do
ks. Hodura. sam też napisał polecają-
cy list. Pan Grochowski pojechał do
Scranton, po kilku miesiącach poby-
tu, ks. Hodur zrobił z pana Grochow-
skiego księdza. Dziś ks. Grochowski
ma wymazaną głowę olejem przez ks.
Hodura i niby ma być biskupem na
miejscu ks. Hodura.

Takich to biskupów dał polakom ks.
Hodur, ten sam Hodur, który wciażnie
kpił z innych księży, nazywając ich
organistami, szewcami, krawcami, ko-
ścielnymi. Zobaczymy więc co zrobią
ci ośmieszeni: fornał dworski Gawry-
chowski, kabaretowy grajek Bonczak
i krawiec Grochowski, jako biskupi

kościół narodowego.

Jeżeli będą mieli ambicję i honor, to powinni najprzód naprawić wszystko, co popsuł ks. Hodur. Jeżeli zaś pójdą śladem starego herszta Hodura, to w kilku latach sami się zagryzą, zaś wszystko, cokolwiek ma rację bytu kulturalnego, etycznego, społecznego i religijnego, zostanie przez nich zbojkotowane, oplute, wyszydzone i spoiniewierane.

Kończąc ten pierwszy tom zbiorów, historycznych postaci i ich czynów, dla uświęcenia Ludu Polskiego, które w streszczeniu tylko podałem — upraszam o wyrozumienie i cierpliwość. —

Muszę zbierać dalsze dowody, aby wykazać całą ohydę tych, którzy mogliby dużo dobrego zdziałać gdyby chcieli — wolą jednak zło niż dobro!

Zapominają o jednym, że jest ktoś, co wszystko notuje i z czasem do ogólnej wiadomości poda.

Może to pobudzi do lepszego życia i zachowania się w przyszłości kierowników K. N., a czego im z całego serca życzę

Ks. J. Zielenko.

**POLSKO-KATOLICKI KOŚCIÓŁ
NARODOWY W DĄBROWIE
GÓRNICZEJ.**

Napisał ks. Andrzej Huszno.

S T A T U T

Polskiego Katolickiego Kościoła Narodowego w Dąbrowie Górniczej.

Art. I.

1. Nazwa wyznania: Polsko-Katolicki Kościół Narodowy.

2. Cel: Zaspokojenie potrzeb religijnych, moralnych, oświatowych, filantropijnych i prawnie kościelnych swoich wyznawców.

3. Siedziba: Parafia P. K. K. N. pod wezwaniem św. Michała Archanioła

Pozdrowienie Czytelnikom „Początku”

A. COHEN

**SĘDZIA POKOJU I NOTARJUSZ
231 COURT STREET**

PIOTR DOŁONGIEWICZ

Cukierki, Cygara, Papierosy.

Cukierki, Cygara, Papierosy oraz
chłodne napoje.

146 LIVINGSTON STREET

Telefon Market 3336

S & R. CLOTHES SHOP

Włosenne i Letnie Ubrania

dla mężczyzn

Ceny umiarkowane.

189 SPRINGFIELD AVE róg Prince

Phone Market 6166

FRANK A. RIZZOLO

Adwokat

National State Bank Bldg.

810 Broad St.

Newark, N. J.

MARJAN NOWAKOWSKI

Polska Gospoda

25 Broome ST.

Dobry zdrowy chleb a smaczne ciasta
są wypiekane w Polskiej Piekarni

A. CZUŁAJEWSKIEGO

762 Harrison Ave.,

Harrison, N. J.

ST. GRENTUS

.. Groszernia i wyrąb świeżego mięsa..
Do sprzedania farmy, domy, loty i różne handle

59 Beacon Street

DO SPRZEDANIA TANIO

4-ro akrowa farma, dom o 5-ciu pokojach; stodoła, szopa, 2 kurniki, 2 świnie, 1 krowa za \$3,500. Potrzeba gotówki \$2,300, reszta morgecz. Wiadomość w redakcji „Początku”.

w Dąbrowie Górniczej. Terenem działania: Starostwo Będzińskie.

4. Środki: Sprawowanie obrzędów religijnych, głoszenie słowa Bożego, wychowywanie młodzieży i starszych przez kościół, szkołę i pisma w duchu przykazań miłości Boga i bliźniego.

5. Parafii przysługuje prawo wybierania sobie kierowników do zarządu majątkiem, kościelnym, oraz delegatów do Synodu.

6. Zarządowi kościelnemu złożonemu z proboszcza i rady parafjalnej przysługuje prawo budować domy modlitwy, otwierać zakłady filantropijne i uczelnie, nabywać lub sprzedawać dla celów parafjalnych nieruchomości tworzyć fundusze, zawierać umowy, zacząć gąć zobowiązania, pozywać do sądu lub odpowiadać przed nim, czyniąc to wszystko z zachowaniem praw i przepisów obowiązujących w Rzeczypospolitej polskiej.

Art. II. Członkowie.

7. Członkiem czynnym parafii Polsko-Katolickiej św. Michała Archanioła w Dąbrowie Górniczej może być każda osoba fizyczna i prawna, uznająca jawnie zasady religijne tegoż Kościoła i wypełniająca obowiązki, połączone z przynależnością do parafji.

Członkowie duchowni parafji są: osoby które wyraziły życzenie przyłączenia się do gminy wyznaniowej P. K. K. N. i zostały przyjęte, oraz osoby wciągnięte do ksiąg urodzeń Polsko-Katolickiej parafji Narodowej.

8. Członkom czynnym przysługuje prawo:

a. brać udział w zebraniach parafjalnych, stawiać na tych zebraniach wnioski i głosować przy pobieraniu uchwał

b. czynnego i biernego wyboru do zarządu parafjalnego jakoteż do Synodu.

UWAGA 1. Na Synod mogą być wybrani tylko tacy członkowie, którzy obok kwalifikacji moralnych, posiadają

"VAN BUREN PHARMACY"

Krajowi Aptekarze

Kuszelewicz i Gluchowski

Obsługą jak najuprzejmiej Szanowną
Polonję

550 Market Street

Telefon Market 7921

Zawsze świeże i Dobre Lekarstwa i
Chemikalje, można dostać w APTECE

McEVOYS

SPRINGFIELD AVE., róg High St.

DR. S. GUTMAN

Egzaminuje oczy, dopasowuje szkła,
reperuje okulary. Ceny przystępne.—
Usługa grzeczna. Polecam też wszystkim
świeże lekarstwa w mojej aptece.

109 Broome Street, róg Morton

Tel. Bergen 3483.

DR. LEON BANACH

2834 Hudson Boulevard Jersey City

Tel. 9109 Market

POLSKI DENTYSTA

Dr. B. B. MATZ

41 BROOME STREET

róg Springfield Avenue.

DR. JAMES S. E. FREEL

Leczy rupturę, zestawia złamane ręce
i nogi bez operacji.

325 CHADWICK AVENUE

między Hawthorne Ave. i Jeffrey Pl.
Clifton, Harrison, MtProspect tramwa
je i Lyons Ave. Jitney przechodzą o
1 blok.

DENTYSTA

ELI GILMAN, D. D. S.

robotą gwarantowaną. Obsługa
grzeczna.

Springfield Ave. cor. High St.

Telephone Market 0269.

dostateczne kwalifikacje naukowe t. j. teologiczne.

c. ulgowego korzystania z usług kościelnych, zakładów i urzędzeń parafjalnych.

Wysokość i zakres ulg, z jakich korzystają członkowie, określa zarząd parafii.

UWAGA II. Prawa powyższe nabywają członkowie w sześć miesięcy po przyjęciu do parafii oraz po uiszczeniu wszelkich należności od chwili przyjęcia.

9. Zarząd parafii (kościół) przyjmuje nowych członków i ma prawo wciągniętych do parafii wykluczyć z czynnego członkostwa lub ograniczyć w prawach i przywilejach, jeżeli członek nie uścił dwóch kolejnych wkładek kwartalnych, dopuścił się publicznych czynów niemoralnych, lub jawnie i świadomo działał na szkołę kościoła. Wykluczony członek może być przyjęty z powrotem, po należytej poprawie i naprawieniu zgrzeszenia.

10. Wszelkie wybory parafjalne do konywują się przez równe, tajne, powszechne, bezpośrednie, proporcjonalne głosowanie.

Ciąg dalszy nastąpi.

Kościół Polski Katolicki przy zbiegu ulic Wilsey & Warren. — Nabożeństwa w niedzielę, o godzinie 10:30 przed południem; nauka dla dzieci o 3-iej po południu.

Rodacy, braliście udział w nabożeństwach, których nierozumiecie. Bo i- luż z Was mówi łacińskim językiem?

Przybywajcież więc licznie na nabożeństwa odprawiane w języku ojców naszych — w języku naszym, polskim.

Wszystkich zapraszamy

Komitet i Proboszcz.

N. BERTL'S

Skład djamentów i wszelkiej biżuterji.

46 SPRINGFIELD AVENUE

S. ZBOROWSKA

Grosernia z buczernią i Owocarnia.

259 FERRY STREET

Tel. Mulberry 3199—0395

I. SIEGEL

FARBY, POKOSTY, OLEJE,
TAPETY.

8 CHARLTON STREET,
przy Springfield Ave., Newark.

Zapraszam znajomych i przyjaciół do nowo otwartego sklepu cygar, papierosów, chłodnych napoi. Mam też zawsze świeże przekąski.

STANISŁAW KLASŁO
169 Ferry Street, róg Jackson.

Telefon Market 7239

JÓZEF ROTH

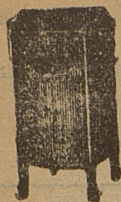
Polsko-Słowacki Pierwszorządny
MĘSKI KRAWIEC
Czyszczenie, prasowanie i reperacja
naszą specjalnością.
132 WEST STREET
między Montgomery i W. Kinney

ST. PAŁUBIAK

Polsko-Ukraińska Restauracja
oraz Hala na wszelkie okazje.
150 COURT STREET.

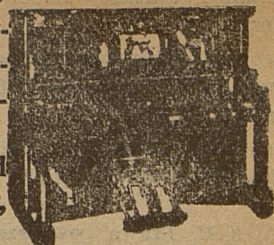
JÓZEF GAJDZIK

Poleca świeże artykuły spożywcze
w swoim sklepie
311 Norfolk Street

Kup sobie FONOGRAF, lub
SAMOGRAJĄCY FORTEP-
JAN tam, gdzie wszyscy Po-
lacy z Ironbound kupują swo-
je instrumenty.

„Ironbound's Główny Skład
Muzycznych Instrumentów,
Polskich Rekordów i Rolek.

GEORGE SCHORR & SON

89 Ferry Street,

róg Congress St.

Kiedy przechodzisz Springfield Ave., lub So. Orange Ave. niezapomnij o tem że

AMELUNG DELICIOUS ICE CREAM SODA AND SUNDEA
da ci zadowolenie gdy wstąpisz ochłodzić się, lub gdy zakupisz sobie pudełko wybornych cukierków.

„PISTATIO NUTS”

bardzo smaczne, zdrowe i pożywne pieczone orzeszki. Funt 79 centów.

98 SPRINGFIELD AVE., i 12 SO. ORANGE AVE.

POLSKA BUCZERNIA

Wyrab świeżego mięsa i wybór wędlin
własnego wyrobu zawsze na składzie

A. PORZEZIŃSKI

298—15th Avenue, Newark, N. J.

S. KOZUBAL

SKŁAD WĘDLIN I WYRAB MIĘSA

102 SO. ORANGE AVENUE.

LEON GÓRSKI

Biuro Realnościowe, Gospoda

I Restauracja

Pokoje do wynajęcia dla panów.

48 SO. ORANGE AVENUE

Tel. Market 9485

F. R. RUSINIAK

Polska Gospoda, oraz hala na wszelkie
zabawy.

62 JONES STREET.

SKŁEP DO WYNAJĘCIA, zgłosić się:
St. Fila, 145 Belmont Avenue, New-
ark, N. J.